La saviesa del rei Salomó

Fa molts i molts anys, tants com més de mil i més de dos-mil, a la ciutat de Jerusalem, a l'altra banda del mar, hi regnava el rei Salomó. El rei era molt savi, i la fama de la seva saviesa s'havia escampat arreu del món, i tothom acudia al seu palau de Jerusalem per demanar-li consell.

A la ciutat de Jerusalem, hi vivien, en aquell temps, molts jueus. D'entre ells, hi havia en Moisès, que feia de flequer al bell mig del barri vell, a tocar del gran Temple de Salomó, i la Sara, una pobra dona que no tenia casa ni teulada, i que vivia de la caritat de les bones persones que li donaven algunes monedes cada dia per anar tirant.

En Moisès feia un pa tan i tan bo, tan gustós, amb una olor tan bona! Tan bona era l'olor del pa d'en Moisès que servia de reclam per a la fleca, i el cert és que tot Jerusalem anava a comprar el pa d'en Moisès, a aquell forn de la ciutat vella.

I hi havia unes cues, al davant de la porta de la fleca! Vet aquí que a la Sara, que no tenia amb prou feines res per menjar, li agradava d'allò més de posar-se els matins, de bona hora, asseguda davant de la fleca d'en Moisès. De dins, en sortia una oloreta excel·lent, i la pobra dona es recreava d'allò més només olorant. I així, dia rere dia, quan a l'alba tot Jerusalem es despertava impregnada amb l'olor dels pans i les coques d'en Moisès, la Sara gaudia d'aquella flaire, asseguda davant de la porta.

Un dia, en Moisès ho va descobrir. I es va enrabiar perquè va considerar que li estaven robant quelcom del producte del seu treball i del seu esforç.

—Dona —li digué a la Sara—, si voleu gaudir de l'olor i la flaire del meu pa, bé que haureu de pagar-me, com fa tothom que compra el producte de la meva feina.

—Eh... És que... és que jo, pobra de mi, jo no tinc pas diners. Bé, bon home, veureu, és que no ho trobo pas just això, perquè jo, el vostre pa no me'l menjo pas, a vos no us és pas una despesa que jo flairi el vostre pa.

—Bé, bé, res d'això, deixeu-vos de romanços, vinga, pagueu el què em deveu —féu en Moisès.

Els clients que hi havia allà, en veure el problema, varen proposar d'anar amb el cas a veure el rei Salomó, aquell home tan savi que segur que ho resoldria tot.

I així va ser. Varen anar a palau tots els clients que compraven el pa a en Moisès, el flequer, i la pobra Sara, que estava tan espantada, que sentia un tremolor a les cames que no podia aturar i que volia plorar davant la desgràcia que es veia caure a sobre.

El rei Salomó es va escoltar tothom, primer els clients de la fleca, després el flequer i, per últim, la pobra Sara. I va rumiar molta, molta estona, fins que va fer entrar tothom al saló del tro, i els va donar el veredicte:

—Mireu, flequer, crec que si vós considereu que la dona us ha de pagar per olorar el vostre pa, doncs, bé, crec que ha de ser així, així em sembla que ha de ser, sí senyor.

I el flequer, que no hi cabia de content!

—Oh, senyor —va dir la pobra Sara— però jo no tinc diners! A més a més, no em sembla just que hagi de pagar per un pa que no m'he menjat mai, només l'he olorat!

—Bé —va dir el rei—, vós dona, heu rebut la caritat de la gent avui com els altres dies?

—Sí, és clar, però només m'han donat tres monedes, és tot el què tinc, senyor, i...

—Bé —va dir en Salomó— vine aquí, al meu costat, i posa't a comptar les monedes.

La Sara ho va fer així. I anava passant les monedes (una, dues, tres, tres i mitja), que en caure l'una sobre l'altra feien el sorollet propi dels diners: CLINC, CLINC, CLINC.

Quan la Sara va haver acabat de comptar les tres pobres monedes, el rei Salomó es va adreçar al flequer, que se les prometia molt felices, i li va dir:

—Bé, bon home, considereu-vos pagat.

—Senyor —va dir en Moisès— com pot ser això? La Sara no m'ha donat cap de les monedes, només les he sentit dringar al seu palmell!

—Moisès —va dir el rei Salomó— el soroll de les monedes és el pagament just per l'olor del teu pa.

FONT: «La saviesa del rei Salomó», conte tradicional sefardita, extret del repertori d'Oro Anahory-Librowicz (Ontario, Canadà)
Adaptació: Institut d'Estudis Nahmànides, Girona, 1999